

Aanbieding van het rapport *Haagse Grachtengordel* aan wethouder Boudewijn Revis (foto Renske Derkx voor MVRDV)

HERSTEL VAN DE HISTORISCHE GRACHTENGORDEL

EEN AMBITIEUZE VISIE OP ONZE BUURT EN OMGEVING

Begin 2018 heeft de Initiatiefgroep Grachten Open een manifest aangeboden aan de gemeenteraad om grachten die al meer dan 115 jaar geleden zijn gedempt, weer open te graven. Architectenbureau MVRDV heeft aangeboden om de ideeën pro deo te verwerken in een visie Haagse grachtengordel en te combineren met de ideeën uit Spinozakracht 2.0 van de wijkorganisatie Het Oude Centrum en Buurtplatform Oude Centrum. Ook de bewonersvereniging Rondom het Plein ondersteunt het Visie-rapport. Met vereende krachten is een ambitieuze toekomstvisie ontwikkeld voor het historische oude centrum en omgeving, in al zijn kansrijke facetten. Bij de presentatie van de visie aan Boudewijn Revis zei de wethouder “diep onder de indruk te zijn” en zegde toe de visie aan de gemeenteraad voor te leggen. Ik spreek hierover met Jan Knikker van MVRDV.

Jan Knikker is zakenpartner bij het bekende architectenbureau MVRDV, dat in 1991 is opgericht door drie Delftse oud-studenten Winy Maas, Jacob van Rijs en Nathalie de Vries. De naam van het bureau verwijst naar de achternamen van de oprichters.

Jan Knikker keerde in 2016, na zeven jaar in Rotterdam te hebben gewoond, terug naar het oude centrum van Den Haag, waar hij al eerder woonde. Hij is van mening dat de buurt er na al die jaren niet op vooruit is gegaan, en besprak het met buurvrouw Shireen Poyck, die net het initiatief had genomen om lang geleden gedempte grachten weer open te laten graven. “Ik zie dit als een kans om het herstel van de historische grachtengordel te benutten om een impuls te geven aan de ontwikkeling van de economie, de verduurzaming en de sociale integratie van de buurt.

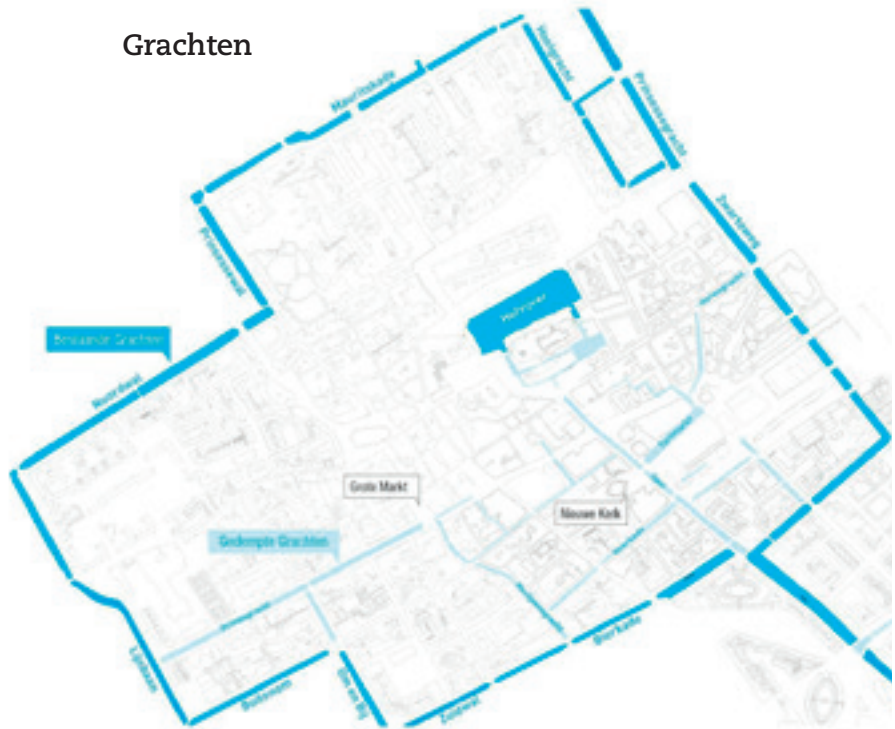

De nieuwe Paviljoensgracht in het spoor van Spinoza als de Gracht van Vrede en Recht

De nieuwe Amsterdamse Veerkade met kanovaarders en rechts op de foto een markthal

Grachten

Het weer opengraven van grachten is daarvoor een goed middel, omdat het aan alle facetten raakt en deze met elkaar kan verbinden. Meer open water in de stad draagt bij aan een klimaatbestendige stad en vergroening, het aantrekken van meer toeristen en het verhogen van de waarde van huizen”, aldus Jan Knikker. “De wijk gaat weer meer leven voor de bewoners, maar ook voor alle andere Hagenaars en voor bezoekers uit binnen- en buitenland.”

De vroegere grachten bij de Tweede Kamer en het Stadhuis kunnen niet meer worden hersteld. Jan Knikker: “Maar de meeste historische grachten zijn wel te herstellen. MVRDV heeft vooral gezocht naar het creëren van nieuwe grachten-rondjes, waardoor enerzijds de stroming van het water verbetert en anderzijds de mogelijkheden voor rondvaartboten en plezierboten toenemen. De grachten in de vier te maken rondes dragen alle bij aan het historisch herstel van de binnenstad. De open gegraven Paviljoensgracht zou – aansluitend bij Spinoza – de ‘Gracht van Vrede en Recht’ kunnen worden.”

Daarnaast stelt MVRDV voor een aantal doodlopende grachten (‘vingers’) te herstellen. Jan Knikker: “Deze steekhavens krijgen een stedelijke functie: Lutherse Burgwal (Surfgracht); Voldersgracht (HEMA-worst-gracht); Achter Raamstraat (Visgracht) en Fluwelen Burgwal (Zwemgracht). Wij stellen ook voor een gracht aan te leggen in de Nieuwe Molstraat, waardoor de doorstroming van het water wordt bevorderd. Verder zou voor de Turfmarkt, waar een echte

gracht niet meer mogelijk is, een kunstenaar kunnen worden gevraagd om een ‘kunstgracht’ te maken, bijvoorbeeld een trompe l’oeil, dat wil zeggen dat je door optisch bedrog toch het idee hebt je op een gracht te bevinden.”

De Visie Haagse Grachtengordel bevat behalve voorstellen voor grachten ook andere creatieve ideeën. Zo wordt voorgesteld de ondergrondse parkeergarages met elkaar te verbinden, waardoor de toegankelijkheid voor auto’s wordt vergroot en het bovengrondse verkeer wordt verminderd. De op termijn noodzakelijke vervanging van jaren tachtigwoningen kan leiden tot grotere diversiteit in woonvormen voor gezinnen, ouderen, alleenstaanden, starters en studenten zonder het aantal sociale woningen in de wijk te verkleinen. “Ten slotte kan een nieuwe markthal op de plek van de parkeergarage Veerkaden een grote economische impact hebben op het centrum”, aldus Jan Knikker. “In Rotterdam is dit gelukt zonder negatieve invloed te hebben op de bestaande winkels.” Niet geheel toevallig: de Rotterdamse Markthal is een creatie van MVRDV.

Jan Elsinga, tekst
Renske Derkx, foto's
MVRDV, beeld

Dit artikel verscheen eerder in het november 2019-nummer van buurtmagazine Het Oude Centrum.